

ΚΡΑΣΟΚΑΤΑΝΥΣΙΣ

Η πραγματεία περὶ τῶν λέξεων καὶ φράσεων, δι' ὧν δηλοῦται παρ' ἡμῖν ὁ ἐν εὐθυμία ἢ κραιπάλῃ διατελών, εἶναι καὶ δι' ἄλλους λόγους σημαντικὴ καὶ διότι δι' αὐτῆς δύναται νὰ μελετηθῇ οὐ μόνον ὁ χαρακτήρ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων καὶ τὸ σκωπτικὸν αὐτῶν πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ ὁ νεώτερος Ἑλληνικὸς βίος μὲ πλεῖστα κεφάλαια τοῦ ὁποίου συνδέεται ἡ βακχικὴ φρασεολογία. Παραλείπω ὅτι διὰ τῆς ἐργασίας ταύτης σαφῶς καταφαίνεται καὶ ὁ βαθμὸς τῆς ἀγάπης τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων πρὸς τὸ ποτὸν τοῦ Διονύσου, ὅστις, ἂν καὶ πρὸ πολλῶν ἑκατονταετηρίδων ἔπαυσε νὰ εἶναι Θεός, ἐν τούτοις ὑπὸ πολλῶν καὶ σήμερον ἀκόμη λατρεύεται ὡς τοιοῦτος.

2. Ἴνα δηλώσωμεν σήμερον ὅτι ὑπόκειται τις εἰς τὸ πάθος τῆς οἰνοποσίας, μεταχειρίζομεθα τὰς ἑξῆς φράσεις· αὐτὸς πίνει ἢ τὸ πίνει, τὸ κρασί δῆλα δῆ, τὸ ρουφᾶ (κοιν.), τὸ ζάφτει (Δημητσάνα, Οἶνοῦς Λακεδαίμονος, Ἡπειρος, Καστοριά, Αἰτωλία καὶ ἀλλαχοῦ), τὸ στραγγίζει (Ἡπειρος), μέχρι στραγγας δῆλα δῆ τὸ ἀπορροφᾶ, ὡς δεικνύουσι καὶ οἱ ἑξῆς στίχοι συμποτικῆ ἄσματος. Ὁ Γιάννης ὁ ταβερνογυριστῆς . . .

ποῦ στραγγίζει τοῖς κανάτες
καὶ φιλεῖ τοῖς μαυρομάτες.

τὸ στραγγουλίζει (Ἡπειρος), ὅπερ φέρεται καὶ ἐν τῷ ἑξῆς διστίχῳ

καλὰ τὸ πίνω τὸ κρασί, καλὰ τὸ στραγγουλίζω,
κι' ὅταν μοῦ λέουν πλήρωσε, μόν' στρίφω τὸ μουστάκι,

τὸ σφίγγει (Ἡπειρος, Αἶνος, Χίος, Ἐρμούπολις καὶ ἀλλαχοῦ), οἶνονι πιέζων ἐκθλίβει καὶ μέχρι σταγόνος πίνει,

τὸ τσοῦξει (κοιν.), τὸ τραυάει (κοιν.), ἔλκων δῆλα δὴ ἐκ τοῦ οἴνοφόρου ἀγγείου μεταγγίζει εἰς τὸν στόμαχόν του, τὸ τῶν ἀρχαίων ἐπισπᾶται, καὶ τέλος τὸ ρίχνει, μέσα του δῆλα δὴ (Ἕπειρο-).

Κατὰ τοὺς μεσαιωνικοὺς χρόνους ὁ ὑπὸ φιλοποσίας καὶ τὸν μοῦστον ἀκόμη πίνων ἐλέγετο ζιφομούστης, ἔχομεν μάλιστα καὶ ἐργίδιον ἐπιγραφόμενον φυσιολογικῇ διήγησις τοῦ ὑπερτίμου κρασοπατέρος Πέτρου τοῦ Ζιφομούστου. Ἐκ τούτου συμπεραίνομεν ὅτι ἐφ' ἧς ἀνωτέρω σημασίας οἱ μεσαιωνικοὶ ἡμῶν πρόγονοι μετεχειρίζοντο καὶ τὸ ζίφω.

Ὁ Θεόδωρος Πρόδρομος παρὰπονούμενος κατὰ τῶν ἡγουμένων ὅτι εἰς αὐτὸν ἔδιδον κρασί νεροκοπημένον, προσθέτει μετὰ παραπόνου

ἐκεῖνοι νὰ κοτζώνουσι τὸ Χιώτικον εἰς κόρον (β. 260)

καὶ ἀλλαγῶ

καὶ Χιώτικον νὰ ἐκότζωσα κἂν τέσσερα μουχρούτια (β. 156).

Οἱ στίχοι οὗτοι δεικνύουσι πάλιν ὅτι καὶ τὸ κοτσῶνω, τὸ ὁποῖον καὶ ἡμεῖς σήμερον ἐπὶ χορτασμοῦ μεταχειριζόμεθα, ἦτο σύνηθες παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς ἐπὶ πολυποσίας, δηλοῦν ὅτι ὑπ' αὐτῆς κάνει τις, τὸ δὴ λεγόμενον, τὴν κοιλιὰν τοῦ κότσι, τὴν πληρώνει δῆλα δὴ καὶ τὴν διαστέλλει ὑπὸ τοῦ ἐντεθειμένου ποτοῦ.

3. Περὶ τοῦ καθ' ὑπερβολὴν οἴνοποτοῦντος καὶ μεθυσκομένου μεταχειριζόμεθα τὰ ἑξῆς ρήματα: μπεκρολογᾶ, μπεκρουλιάζει (κοιν.), μπεκριλατίζει (Μεγίστη), μεθοκοπᾶ (κοιν.), μεθοσκουλίξει (Καρδαμύλη Λακωνικῆς), μεθοσκουλάει ἢ μεθουσκλάει (Κεφαλληνία), μεθοουκλιάζει (Καρδαμύλη Λακωνικῆς), σβανάρει (Αἶνος, Λιβήσιον Λυκίας, Ἕπειρος, Θεσσαλία, Βελβεντὸς Μακεδονίας, Πελοπόννησος, Τήνος), πίνει δῆλα δὴ οὐχὶ διὰ κοινουῦ ποτηρίου, ἀλλὰ διὰ τῆς σβάνας, εἶδους κανάτας, γαβαθίζει (Χίος) ἢ γαβαθιάζει (Σάμος), καὶ πάλιν πίνει οὐχὶ διὰ κοινουῦ ποτηρίου, ἀλλὰ διὰ τῆς γαβάθας, τοῦ πηλίνου δῆλα δὴ ἢ καὶ ξυλίνου σκεύους, ἐν ᾧ θέτουσι τὸ φαγητόν, τῆς μουχρούτας ἢ μουχούρτας ἐνιαχοῦ λεγομένης.

Σημειωτέον δ' ὅτι ἐσώθη παρ' ἡμῖν, παρὰ τὸ γαβαθιάζω καὶ τὸ ἀρχαῖον κωθωνίζω, ὑπὸ τὸν τύπον κωθωνιάζω (Αἶνος, Θήρα) λεγόμενον εἴτε ἐπὶ τοῦ ὑπὸ οἰνοποισίας ἔχοντος ἠλλοιωμένον τὸ χρῶμα τοῦ προσώπου (Αἶνος) εἴτε ἀντὶ τοῦ κοινουῦ τρωγοπίνω (Θήρα).

Τὰ ἀνωτέρω περὶ γαβιάθας σημειωθέντα μᾶς παρέχουσι τὴν εὐκαιρίαν νὰ εἰπῶμεν ὅτι οἱ Βυζαντινοὶ πρὸς πόσιν τοῦ οἴνου μετεχειρίζοντο ξύλινα μάλιστα ποτήρια καύκουσ ἢ καυκία καλούμενα. Γνωστὸν εἶναι τὸ εἰς τὸν Φωκᾶν σκωπτικὸν ἄσματιον τοῦ δήμου.

Πάλιν τὸν καῦκον ἔπιες,
πάλιν τόννοῦν ἀπώλεσες,

καὶ ἔτι γνωστότερον τὸ τοῦ Προδρόμου

καυκὴν κρασίην οὐ δίδουν με, τὸ λέγουν εὐλογίαν (β.124).

Ἄλλὰ καὶ ἐκ ξυλίνων πινακίων ἔπινον, ὡς καὶ ἄλλαι μαρτυρίαι δεικνύουσι καὶ τὸ μεσαιωνικὸν ἐπίθeton Κρασοπινάκις, καὶ ἐκ μικρῶν δὲ γαβαθίων, μouxρουτίων καλουμένων πρβ. τὰ τοῦ Προδρόμου

Κᾶν τέσσερα τὸν δίδουσιν γεμᾶτα εἰς τὸ μouxροῦτιν (4.54)
καὶ Χιώτικον νὰ κότζωσα κᾶν τέσσερα μouxροῦτια (β.185)

Τὸ ἐκ τῆς μεγαλυτέρας μouxροῦτας πίνειν ἐθεωρεῖτο ὡς ὑπερβαῖνον τὸ μέτρον καὶ ψεκτόν, ἐκ τῆς τοιαύτης δὲ χρήσεως ἔλαβε τὴν ἀρχὴν τῆς καὶ ἡ ἐν Γορτυνίᾳ παροιμία «φόντας τό πινες με τὴ μouxροῦτα, γιατί δὲν τὰ θυμώσουν τοῦτα;» ἢ λεγομένη ἐπὶ τῶν μὴ προσεκτικῶν. Τέλος ἐπὶ τοῦ καθ' ὑπερβολὴν μεθυσκομένου εἰς τὰς Κυκλάδας καὶ τὴν Κεφαλληνίαν μεταχειρίζονται τὴν φρ. πίνει τὴν ποταμοθάλασσα, ἢτοι τόσον οἶνον, ὅσον ὕδωρ ἔχουσιν οἱ ποταμοὶ καὶ ἡ θάλασσα, ποσὸν τὸ ὁποῖον φαντάζεται ὅτι δύναται νὰ πῆ ὁ φίλοινος, ὅστις κατὰ συμποτικὸν Λέσβιον ἄσμα εὔχεται

νάταν ἡ θάλασσα κρασί καὶ τὰ καράβια κοῦπες
κι' οἱ βάρκες ρακοπότηρα . . .

4. Ὁ ὑποκείμενος εἰς τὸ πάθος τῆς μέθης λέγεται μπεκρῆς, μπέκρος, μπεκρούλιακας (κοιν.), μπεκρο-

γιάννης (Μεσσηνία), μπεκρομουσταφᾶς (Ἄδρια-
νούπολις, Κρήτη), μπεκροκανάτα (Ἐρμούπολις, Κρήτη
καὶ ἀλλαχοῦ), μεθούας (Σάμος, Καλάβρυτα, Κέρκυρα,
Κεφαλληνία, Ζάκυνθος). μεθοκόπος (κατὰ Κοραῖν),
μεθουκλᾶς (Γκιουβέσνα Μακεδονίας), μεθύστακας
(Λακωνική, Κεφαλληνία, Πόντος καὶ ἀλλαχοῦ), μεθυστᾶς
(Πόντος), μεθυστέας (Κύπρος), παλαγομεθυσμένος
(Λάστα Γορτυνίας), καὶ μεθούκλας (Καλάβρυτα, Καλαμ-
πάκα, Μακεδονία), ἦν τελευταίαν λέξιν θὰ εἶχον καὶ οἱ
Βυζαντινοί, ἀφ' οὗ ὁ Κρής Στέφανος Σαχλίκης κατὰ τὸν
ΙΕ' αἰῶνα εἶπε διὰ τὸν ἐπιστάτην τῆς φυλακῆς (Γραφαὶ
καὶ στίχοι 374)

κι' ἐνι μεθούκλιν ὁ ἔρημος, κουρούνα καμωμένος.

Τὸ μεθύστης, τὸ ὁποῖον, ὡς ἐκ τῶν κειμένων, λεξικο-
γράφων, ποιημάτων καὶ παροιμιῶν γνωρίζομεν, ἦτο κοινὸν
κατὰ τοὺς μεσαιωνικοὺς χρόνους, δὲν σφᾶζεται, εἰμὴ ὡς
ἐπίθετον τοῦ κατὰ τὴν τρίτην Νοεμβρίου ἑορταζομένου
ἁγίου Γεωργίου τοῦ μεθυστοῦ, ὅποτε πολλαχοῦ γίνονται
τὰ πιθοίγια.

Ὁ αὐτὸς μέθυσος λέγεται καὶ κρασᾶς (κατὰ Γ. Χατζι-
δάκιν), κρασοκανάτα (Ἐρμούπολις, Σισάνιον, Κρήτη,
Ζάκυνθος καὶ ἀλλαχοῦ), κρασοκανάτας (Οἰνοῦς Λακε-
δαίμονος, Βυζάντιος), κρασοβαβᾶνα (Ἡπειρος· βαβᾶνα
εἶναι οἰνηρὸν δοχεῖον), γαβαθᾶς (ἐνιαχοῦ), κρασομε-
θυσμένος (Τραπεζοῦς), κρασοδαίμονας (Πόντος),
κρασοφουνιάς (Σκόπελος), κρασοπότας (Πόντος),
κρασοπατέρας (κυρίως πατέρας, ἦτοι μοναχὸς οἰνοπότης),
καθ' ὃ ἐλέχθη καὶ κρασομάννα (Καταφύγι Μακεδονίας).

Κατὰ τὸν ΙΖ' τοῦλάχιστον αἰῶνα, ὡς διδασκόμεθα ἐκ τοῦ
λεξικοῦ Γερασίου Βλάχου τοῦ Κρητός, ἔλεγον κρασοπί-
νος καὶ κρασοπινᾶς δέ, ὡς παραδίδει ὁ Girolamo
Germano ἐν τῇ γραμματικῇ του (σ. 130 Pernot), λέξις ἣτις
καὶ σήμερον λέγεται ἐν Χίῳ.

Ἄλλὰ καὶ οὕτω δὲν ἕξαντλεῖται τὸ σχετικὸν λεξιλόγιον.

Ἐν Ἀνδριτσαίνῃ ὁ πολυπότης λέγεται ρουφοξιδέας,
ὑπὸ τοῦ πάθους δῆλα δὴ καὶ ξίδι ἀκόμη ροφῶν, ἐν τοῖς

παραλίους τῆς Μ. Ἀσίας μέχρι ἐσχάτων σουΐτσμές, κατὰ λέξιν μὴ πίνων ὕδωρ, ποτηρὸ πιστός ἐν Χίῳ καὶ ποτίας ἐν Πόντῳ.

Οἱ δυστυχεῖς κάτοικοι τῆς τελευταίας ταύτης χώρας καὶ βουτσίν καὶ βαρέλλιν καλοῦσι τὸν πολυπότην, παραβάλλοντες τὸν στόμαχον αὐτοῦ πρὸς βυτίον οἴνου, κατ' ἀντίληψιν ἦν εἶχον καὶ οἱ πρόγονοί μας, οἵτινες κατὰ τὸν Β' μ. Χ. αἰῶνα, ὡς μᾶς πληροφορεῖ ἐν τῷ Ὀνομαστικῷ του ὁ Πολυδεύκης (6. 43) «τὸν πολυπότην πίθον ἐκάλουν» καὶ ἦτις καὶ νῦν ἐνιαχοῦ ἐπικρατεῖ, ἀφ' οὗ ἐν Ἡλείῳ «ἔκανε τὴν κοιλιά του βαγένι» λέγεται ἐπὶ τοῦ κατὰ κόρον πίνοντος, ἐν Καρυαῖς δὲ τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ὅτι «πίνει κρασί ὡς ἓνα βαγόني» (=βαγένι).

5. Κατὰ τὸν πότον δέον νὰ διακρίνωμεν δύο στάδια, τὸ τῆς εὐθυμίας καὶ τὸ τῆς κραιπάλης. Περὶ εὐθυμοῦντος λέγομεν ὅτι εἶναι ᾿ς τὸ κέφι ἢ ᾿ς τὰ κέφια (κοιν.), ἐμπῆκε ᾿ς τὸ κέφι (Δημητριάνα), εἶναι κεφιλῆς (ἐνιαχοῦ) ἢ κεφωμένος (Ἀρκαδία), εἶναι σουρωμένος (Ἐπιβάται Θράκης καὶ ἀλλαχοῦ), κυρίως ἔχει σουρώσει, στραγγίσει ὅλον τὸν οἶνον τοῦ βυτίου, δι' ὃ καὶ πολλαχοῦ ἀντὶ τοῦ ἰσχυρῶς μεθύων λέγεται, εἶναι τζαμφᾶτος (Κυκλάδες) ἐκ τοῦ Τουρκικοῦ τζάν-φεζᾶ τοῦ δηλοῦντος τὸν φαιδρόν, εἶναι ᾿ς τ' ἀνθια του (Ἀρκαδία), κυρίως εὐρίσκεται ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς εὐθυμίας, ὡς ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ζωῆς εὐρίσκεται τὸ ἀνθούν δένδρον ἢ ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας του ὁ νέος, περὶ οὗ ἐπ' ἴσης λέγομεν ὅτι εἶναι ᾿ς τ' ἀνθια του. Ἡ φράσις δ' αὕτη ἔδωκεν ἀφορητὴν καὶ εἰς τὸ ἐνθουσιαστικὸν ἐπιφώνημα ὄξω ἀνθια, ὅπερ μετὰ τοῦ ἑτέρου ὄξω ντέρτια εἶναι σύνηθες ἐν καιρῷ εὐθυμίας καὶ πότου.

Περὶ τοῦ ἐν εὐθυμίᾳ διατελοῦντος λέγομεν ἐπ' ἴσης ὅτι εἶναι ᾿ς τὰ πράματα, νομίζει δῆλα δὴ ὅτι ἔχει πᾶσαν ἰσχὺν καὶ ἐπιβολήν, ὅπως ὁ πολιτικὸς «ποῦ εἶναι ᾿ς τὰ πράματα» ἦτοι ἐν τῇ ἀρχῇ, ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Ἀδριανουπόλεως ὅτι τὴν ἔχ' ἀγλειμέν', θέσας δῆλα δὴ τὴν τούτραν ἢ πλόσκαν εἰς τὸ στόμα του μικρὸν αὐτὴν ὑπέγλειμεν, ὀλίγον

ὑποσπασας οἶνον, φρ. πρὸς ἣν παραβλητέοι καὶ οἱ ἐξῆς ἐκ συμποτικοῦ ἄσματος στίχοι

πλόσκα μου

ἔλα νά σέ σφίξω,
νά σέ πιπλίσω,
νά μεθύσω, νά μεθύσω
καὶ ἐκεῖ νά ξεφυχίσω.

Σχετικαὶ πρὸς τὴν ἀνωτέρω εἶναι καὶ αἱ φράσεις τό χει βυζάξει (Γορτυνία), «ἔφαε καραμέλλες» καὶ τὴν ἔχ' δαγκαμέν' (Ὀρτάκιοι Ἀδριανουπόλεως), ὧν ἡ τελευταία λέγεται καὶ ἐπὶ τοῦ ἰσχυρῶς μεθυθέντος.

6. Ἀνώτερος βαθμὸς τοῦ κερφοῦ εἶναι τὸ κράσωμα, ὃ δ' ἐν τοιαύτῃ καταστάσει διατελῶν λέγεται κρασωμένος ὃ ἐν κραιπάλῃ πλέον διατελῶν καλεῖται πιωμένος (κοιν.), κρασισμένος (Κύπρος, Καλάβρυτα, Λάστα), κρασοβαρεμένος (Λάστα), καὶ βρεμένος (Ἐρμούπολις, Γορτυνία, Πάρος, Πελοπόννησος, Ρόδος). Ὁ νήφων δῆλα δὴ θεωρεῖται παρ' ἡμῖν ὡς ξηρὸν ἔχων τὸν στόμαχον καὶ διάβροχον αὐτὸν μετὰ τὸν πότον ποιῶν, ὡς μουσκύων τὸ ἀσπί, ὡς παραστατικῶς λέγουσιν οἱ κάτοικοι τῆς Γορτυνίας. Ἡ ἀντίληψις δ' αὕτη ἦτο πολὺ διαδεδομένη καὶ παρὰ τοῖς ἡμετέροις προγόνοις. Παρὰ Σουίδα λχ. ἀναγινώσκομεν διάβροχος ὃ μεθύων. Λιβάνιος, παρὰ Μ. Βασιλείῳ (Κατὰ μεθύοντων Migne P. G. 31. 453) «τὸ αἶι διάβροχον τῷ οἴνω γινόμενον σῶμα» παρ' Ἀθηναίῳ (Α 23α) «εἴρηται δὲ τὸ βρέγειν καὶ ἐπὶ τοῦ πίνειν», παρὰ Πολυδεύκει (Ὀνομαστ. 6. 25) «ὑποβρέχεσθαι, διαθερμαίνεσθαι, διασειεσθαι μέθη» καὶ παρ' Εὐριπίδῃ (Ἡλέκτρ. 326) «μέθη δὲ βρεχθεὶς τῆς ἐμῆς μητρὸς πόσις». Συγγενὴς πρὸς τὴν ἀνωτέρω φρ. εἶναι ἢ τε ἐν Σάμῳ περιφερομένη αὐτὸς εἶναι κλέτα καὶ ἢ ἐν Πόντῳ ἐμέθισεν κί' ἐέντον κοστέλ', ἀφ' οὗ κλέται μὲν ἐν Ζαγορῳ καὶ κνέτα ἀλλαχοῦ λέγεται ὃ πολὺ βεβρωγμένος, ἐγένουμον δὲ κοστέλ' ἐν Πόντῳ σημαίνει ἐγενόμην διάβροχος.

Ἐν Ἐρμούπολει ἐπὶ τοῦ κραιπαλῶντος λέγουσι κατ' ἀν-

τίφρασιν αὐτὸς εἶναι πάλι νηστικὸς ἢ εἶναι μὲ τὸν καφέ του.

Ὁ Μιχαὴλ Ψελλὸς εἰς τὸν εἰς Ἰάκωβον κανόνα (Κ. Σάθα, Μεσ. βιβλ. 5. 180) ἔγραψεν «Ἡ γαστήρ σου τὸν οἶνον μὴ χωροῦσα δι' ὀχετῶν τοῦ σώματος ἀποβλύζει τοῦτον», παρέστησε δὴλα δὴ τὸν μέθυσον ὡς ἀγγεῖον ὑπερχειλές, ἔξ οὗ ἐκρέει τὸ ὑπὲρ τὸ μέτρον ὑγρόν. Τὴν ὑπερπλήρωσιν ταύτην τοῦ στομάχου ὑπαινίσσονται καὶ αἱ σημεριναὶ ἐπὶ οἰνόφλυγος φράσεις εἶναι κάργα (Γορτυνία), γίνκι τέσα ἀπ' τοῦ μιθύσι (Αἰτωλία· αὐτόθι τοῦ βαρέλλ' γίνκι τέσα σημαίνει ὑπερεπληρώθη), εἶναι στρούγγα ἔς τὸ μεθύσι (Κεφαλληνία), τὸ ἀλλαγῶ εἶναι τίγγα ἢ τρίγγα καὶ πέρασ' ἀπὸ τὴν ἀστρέχα (ἀστρέχα εἶναι, ὡς γνωστόν, τὸ μεταξὺ τῆς στέγης καὶ τοῦ ἄνω μέρους τῶν τοίχων κενόν). Τὸ μεθύσμενος ὡς τὰ γόνατα τὸ ἐν Λέσβῳ καὶ Σισανίῳ περιφροῦμενον ἐλέχθη καὶ τὸ μπῆκε ἔς τὴ λάσπη ὡς τὰ γόνατα, τὸ χιόνι ἢ τὸ ποτάμι πῆε ἕνα γόνα καὶ τὰ ὅμοια.

7. Οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες, ἵνα δηλώσωσι τὸν ἐν μέθῃ διατελοῦντα δανεῖζονται τὰς εἰκόνας τῆς σχετικῆς φρασεολογίας τῶν εἴτε ἐκ τῆς ἀμπέλου, εἴτε ἐκ τοῦ οἴνου αὐτοῦ, εἴτε καὶ ἐκ τοῦ περιέχοντος τὸν οἶνον δοχείου. Λέγουσι λοιπὸν ὅτι ὁ δεῖνα ἐπέρασε ἀπὸ τὰμπέλια (Ἕπειρος) ἢ πέρασε ποῦ τὰμπέλια (Μακεδονία) ἢ μπῆκε ἔς τὰμπέλια (Πελοπονήσος, Καλάβρυτα, Οἰνοῦς) ἢ εἶναι ἔς τὰμπέλια (Λεοντάρι), εἶναι μέσ' ἔς τὴ μέση ἔς τὰμπέλι (Ἀρκαδία, Οἰνοῦς) ἢ ἔς τὴ μέση τὰμπελιῶ (Κεφαλληνία) ἢ εἶναι ἔς τὰ πάνω ἀμπέλια (Λεοντάρι) ἢ ἔφαγε τὰμπέλι (Καλάβρυτα) ἢ ἔφαγε τὰμπελόφυλλο (κατὰ Χατζιδάκιν), ἵνα ἀναλόγως δηλώσωσι τοὺς διαφόρους βαθμοὺς τῆς ἐντάσεως τῆς μέθης. Λέγουσιν ἐπίσης περὶ μεθύοντος ὅτι κρεμάστηκε ἀπ' τὸ κούρβουλο (Ἐρμούπολις) ἢ καὶ ὅτι τὸν ἔπιασε ὁ δραγάτης (Λακωνική). Ὁ μεθύων δὴλα δὴ ὑπολαμβάνεται ὡς διαβάτης, ὅστις, διερχόμενος τῆς ἀμπέλου, εἰσέρχεται εἰς αὐτήν, τρυγᾷ τὰ πρῶτα κλήματα καὶ πίνει, προχωρῶν δὲ φθάνει εἰς τὸ μέσον, διαρκῶς τρυγῶν

καὶ πίνων, ἕως οὗτο νὰ καταλήξῃ εἰς τὰ πάνω ἀμπέλια, ὁπότε πλέον εὐρίσκεται εἰς τὸ ἀνώτατον σημεῖον τῆς ἐντάσεως τῆς μέθης. Κάποτε ἔχει τὸ ἀτύχημα, καθ' ὃν χρόνον τρυγᾷ, νὰ συλληφθῇ καὶ ὑπὸ τοῦ ἀμπελοφύλακος. Τὴν σκωπτικὴν καὶ φαιδρὰν ταύτην ἀντίληψιν, τὴν ὁποίαν ἔχουσι καὶ οἱ Γάλλοι μεταχειριζόμενοι ἐπὶ οἰνόφλυγος τὸ ἔτε dans les vignes, τὴν φαιδρὰν, λέγω, ταύτην ἀντίληψιν εἶχον καὶ οἱ Βυζαντινοί. Κατὰ τὸν ΙΑ΄. τοῦλάχιστον αἰῶνα ὁ Μιχαὴλ Ψελλὸς εἰς τὸν εἰς Ἰάκωβον κανόνα ("Ἐνθ' ἄν. σ. 179. 180) ἔγραψεν «οὐ φρυτεύσας ἀμπέλους, πάτερ, ἐν τῷ βίῳ σου πολὺς ἐτρύγησας» καὶ «μὴ ἔλθῃς εἰς τὰς ἐμας ἀμπέλους, πάτερ Ἰάκωβε, μὴ κείρης βότρυν ἐμόν, μὴ ληνοβατήσης μοι, ὡς γὰρ σπόγγος ἀνικμος ἀνιμᾶς τὸν οἶνον πᾶσι μέρεσι τοῦ σώματος». Ἐκ τοῦ αὐτοῦ τέλος κύκλου ἀντιλήψεων προέρχονται καὶ αἱ φρ. αὐτὸς ἔχει ἀμπελοπετριὰ (Μῆλος, Κρήτη, Χίος, Κρήνη) καὶ αὐτὸς πάτησε τὰ σταφύλια (Λακεδαιμόν), πρὸς ἃς παραβλητέον τό τε ἀνωτέρω πάτερ Ἰάκωβε, μὴ ληνοβατήσης καὶ τὸ τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως «ληνοὺς ὄλους πέπωκες» ἢ «Θέλεις ὄλους ἐκροφῆσαι ληνοὺς καὶ πίθους ἀκόρεστε.» ("Ἐνθ' ἄν. σ. 179).

8. Καὶ νῦν ἐπὶ τὸν οἶνον αὐτόν.

Ἐν Κύπρῳ, ἵνα δηλώσωσιν ὅτι τις διατελεῖ ἐν μέθῃ λέγουσιν ὅτι ἐχτύπησέν τον ὁ μαῦρος, ἐν Ἡπειρῷ ὅτι ἐκαβαλλίκευε τὸ νιορὴ καὶ ἀλλαγῷ ὅτι τὸν ἐτσάκωσε ὁ Ἀράπης ἢ ὁ Κοκκίνης, ἦτοι ἔπιε τὸν κοκκινωπὸν οἶνον. Εἶναι δὲ παράδοξον ὅτι, ἐν ᾧ παρ' ἀρχαίοις ἦτο γνωστός, πλὴν τοῦ πιττίτου καὶ ὁ ρητινίτης οἶνος, ὁ Πλούταρχος (Συμποσ. Προβλημ. 5. 3. 1) λέγει περὶ τῶν συγγρόνων του «καὶ τῆς ρητινῆς ὑπομιγνύουσι πολλοὶ τῷ οἴνῳ, καθάπερ Εὐβοεῖς τῶν Ἑλλαδικῶν» καὶ ἐν ᾧ ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ Λιουτιπριάνδου κατὰ τὸν Ι΄ αἰῶνα (Σπ. Ζαμπελίου, Βυζαντινὰ μελέται 515) καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΓ' ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Μιχαὴλ Ἀκομινάτου τοῦ Χωνιάτου (2. 25. 15 ἐκδ. Λάμπρου), ἐν ᾧ δῆλα δὴ ἦτο ἐπὶ αἰῶνας κατὰ συνέχειαν ἡμῖν γνωστός, εἶναι, λέγω, χαρακτι-

ριστικὸν ὅτι πρὸς δῆλωσιν τῆς μέθης μόνον ὁ μέλας οἶνος παραλαμβάνεται, ὅστις καὶ συνηθέστερος, ὀφείλομεν νὰ δμολογήσωμεν, ὑπάρχει. Παριστάνεται δ' ὁ οἶνος ὡς λίθος ἢ καὶ λακτίζων ἡμίονος κτυπῶν κατὰ κεφαλῆς τὸν πίνοντα, εἰς ὃν ἐπιφέρει ζάλην· ἐντεῦθεν αἱ προσημειωθεῖσαι φράσεις αὐτὸς ἔχει ἀμπελοπετριὰ ἢ βαγενοπετριὰ ἢ καλὸ κρασί μὰ ἔχει μέσα πέταλα (Ἐρμούπολις) ἢ καὶ τὸ κοινότερον τὸ κρασί τοῦ χτύπησε ἢ τοῦ βάρεσε ἔς τὸ κεφάλι ἢ αὐτὸς εἶναι κρασοβαρεμένος (Λάστα Γορτυνίας) ἢ ἀπλῶς βαρεμένος (Πελοπόννησος).

9. Εἰς τὴν βακχικὴν φρασεολογίαν σημαντικὸν ἐπ' ἴσης ρόλον παίζουσι καὶ τὰ οἴνηρὰ δοχεῖα. Ἐν Ζαγορίῳ φέρ' εἰπεῖν τῆς Ἡπείρου καὶ Μακεδονία ἐπὶ τοῦ ἐν κραιπάλῃ διατελοῦντος λέγουσιν ὅτι γίνκι κρούπ' καὶ ἐν ΒΑ. Εὐβοίᾳ ὅτι εἶναι κρούπ', μετέβαλε δῆλα δὴ τὸν ἑαυτὸν του εἰς πίθον, ὃν καὶ πίνων ἐπλήρωσεν. Ἐν Σάμῳ ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας λέγουσιν ὅτι ἔγινε κούτιλου, ἐνέθεσε δῆλα δὴ εἰς τὸν στόμαχόν του τόσον οἶνον, ὅσον εἰς ἓνα κούτουλαν, ἐν Ἀρκαδίᾳ δ' ἔγινε σάν ἀσκή, ἥτοι πίων ἐφρούσκωσεν ὡς ἀσκή· ἐν Ἀρκαδίᾳ, ἐπ' ἴσης, ἐκ τοῦ βυτίου τὴν εἰκόνα λαμβάνοντες, λέγουσιν ἔγινε βουτσί.

Αἱ μεταφοραὶ αὗται ἐννοεῖται ὅτι ἦσαν συνήθεις καὶ κατὰ τοὺς μεσαιωνικοὺς χρόνους, ἀφ' οὗ παρὰ Ψελλῶ (σ. 177) κεῖται· «ἐν τῷ λάρυγγι ἀποθλίβεις τὸν οἶνον, ὥσπερ εἰς πίθον τὸν στόμαχον» καὶ «νέον ἀσκήν εὐμήχανον ἀπειργάσω τὸ σῶμά μου» (σ. 180).

Κατὰ συμποτικὸν Κρητικὸν ᾄσμα ὁ οἰνόφλιξ εὐχεται

νάχε ἓνα βουτσί κρασί σάν τοῦ Σινᾶ τὸ ὄρος,

ὁ δὲ μεσαιωνικὸς μεθυσιτής, (Φυσιολογικὴ διήγησις τοῦ ὑπερτίμου κρασοπατέρος Πέτρου τοῦ Ζιφομούστου Σπ. Λάμπρου, Ν. Ἑλλην. 1. 445) ὁ ὁποῖος καθ' ὕπνου ὠνειρεύετο ὅτι

φόρεμαν εἶχε τὸν ἀσκήν, καπάσιν μισοβούτσιν,
σκούφιαν ἀργυρόκουπαν καὶ κάλιζας τὰς κανάτας

πιστοποιεῖ ὅτι

καὶ βασιλεύει τὸ βουτσί εἰς ὅλα τὰ ἀγγεῖα.

ἢ ἔγινε κανελοκούνουπο (Κύζικος), ἢ καὶ κοινότερον ἔγινε σκνῖπα [ἄτὸ μεθύσι], περὶ οἰνοποτοῦντος δ' ἐν τῷ ὑπογίῳ ὅτι βαρεῖ τὰ κουνούπια (Γεωργίσι Λακεδαίμονος).

10. Ὁ Πολυδεύκης ἐν τῷ Ὀνομαστικῷ αὐτοῦ (6. 25) ἐξηγεῖ τὸ ὑποβρέχεσθαι διὰ τοῦ διαθερμαίνεσθαι, διασειεθαι μέθη· ὁ πολὺ πίνων ὄντως θερμαίνεται· ἐκ τῆς παρατηρήσεως λοιπὸν ταύτης ὁρμώμενος ὁ λαὸς λέγει περὶ μεθυσθέντος ὅτι ἐξέστανε τὸ σίδηρο (Πελοπόννησος) ἢ περὶ ἀκμῆς μέθης ὅτι ἐπύρωσε τὸ σίδηρο ἢ ζεστάθηκε τὸ σίδηρο (Ἀρκαδία) ἢ καὶ ἀναψε τὸ σίδηρο (Λακεδαίμων), κατὰ μεταφορὰν ἐκ τοῦ ἐν τοῖς χαλκείοις θερμαινομένου σιδήρου.

Ὁ Χριστόπουλος εἰς τὰ συμποτικά του ποιήματα ἔγραψεν

ὡς ὑψώσωμε τὴ δόσι,
ὡς ν' ἀνάψῃ, νὰ κορώσῃ

ὑπαινισσόμενος τὴν μεγίστην ἔντασιν τῆς μέθης, κατὰ τὴν λαϊκὴν δὲ τοῦτο ἀντίληψιν, ἣτις ἐπλασε καὶ τὰς φρ. αὐτὸς τοῦ κόρουσι (Ἀδριανούπολις) ἢ ἀναψε καὶ κἀηκε (Κυκλάδες) ἰσοδυναμούσας τῇ αὐτὸς κατεμεθύσθη.

Ὁ ἀρχαῖος κωμικὸς Ἀντιφάνης εἶπε περὶ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἔρωτος ὅτι δὲν δύνανται ν' ἀποκρυβῶσιν «ἀμφότερα μηνύει γὰρ ἀπὸ τῶν βλεμμάτων καὶ τῶν λόγων ταῦθ'» (Ἀθήν. Β' 38b). Καὶ εἶχε δίκαιον ὁ ποιητής· ἢ παρατήρησις ὄντως τῶν ὀφθαλμῶν τινος δύναται καὶ περὶ ἄλλον νὰ διδάξῃ καὶ περὶ τοῦ ἀν οὔτος ἔθυσσε γενναίως τῷ Βάκχῳ. Τὸ τοιοῦτον, ἐννοεῖται, δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ λαοῦ, ὅστις, ἵνα δηλώσῃ τὴν κατάστασιν τοῦ κραιπαλῶντος, λέγει τοῦ ἀναψαν τὰ καντήλια (Ἀθηναί, Δημοτσαῖνα) ἢ ἔψεν τὰ καντήλας (Πόντος) ἢ γίνηκε καντήλα (Ἑπειρος), παραβαλὼν τοὺς ὑπὸ μέθης διαπύρους ὀφθαλμοὺς πρὸς ἀνημμένα κανδήλια.

Ἡ μέθη δ', ὡς γνωστὸν, οὐχὶ μόνον τῶν ὀφθαλμῶν, ἀλλὰ καὶ τοῦ ὅλου προσώπου ἐρυθρότητα προκαλεῖ· ἐντεῦθεν καὶ αἱ σχετικαὶ περὶ οἰνωθέντος φράσεις ἐφοῦντοσε

σάν τὴν πιπεριά (Κυκλάδες), ὑπονοουμένης πάντοτε τῆς κόκκινης πιπεριάς, ἔγινε παπαρούνα (Ζάκυνθος καὶ ἀλλαχοῦ), ἔγινε μακὸς ἤτοι μάκω, ὡς ἀλλαχοῦ λέγουσι, μήκων δῆλα δὴ (Γορτυνία), ἔγινε ραπάνι (Γορτυνία), καὶ τέλος κοινότερον ἔγινε φέσι, κατέρυθρος δῆλα δὴ ὡς τὸ φέσι, τὸ ὁποῖον τόσον δὰ κοινὸν ἦτο εἰς παλαιότεραν ἐποχὴν.

11. Στραπατασαρισμένος ἐν Μεγίστῃ λέγεται ὁ τε καταβεβλημένος καὶ ὁ ἐν μέθῃ διατελῶν καὶ δικαίως, διότι καὶ οὗτος ὑφίσταται μείωσιν τῶν σωματικῶν καὶ πνευματικῶν του δυνάμεων, ἣν ποικίλα φαινόμενα ἐξαγγέλλουσι, περὶ ὧν εὐθύς ἀμέσως.

Ἐν ταῖς Κυκλάσι περὶ τοῦ σφόδρα μεθυσθέντος λέγουσιν ὅτι εἶναι γανωμένος, ἤτοι ζαλισμένος, ἢ καὶ καπνισμένος, κοινῶς τοῦ χτύπησαν οἱ καπνοὶ ᾗς τὸ κεφάλι, ἀντίληψις ἣν ὑπαινίσσονται καὶ οἱ ἐξῆς στίχοι συμποτικοῦ ἄσματος

τρῶγε, πίνε, Νικολῆ,
κι' ἂν καπνίξῃ ἢ κεφαλή,
πάς ᾗς τὸ σπίτι μὲ μιὰ πίττα
καὶ εὐθύς τὸ παίρνεις δίπλα.

Ἐν Κύπρῳ λέγουσιν ὅτι εἶναι λουλλούττα, διότι λουλλουττίζει, ὅπως ἐκεῖ λέγουσιν, ἤτοι ὑπὸ ζάλης δὲν καλοβλέπει. Ὁ μεθυστὴς ὅμως πάσχει καὶ ἄλλο τι, βλέπει δῆλα δὴ ἀλλ' ἂντ' ἄλλων, ἐκ δυοῖν τρία βλέπει, ὡς ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι, δυὸ κοιτάζει καὶ τρία βλέπει, ὡς φέρεται ἐν ταῖς συλλογαῖς τῶν παροιμιῶν ἢ βλέπει τὸ ἓνα δύο, ὡς λέγουσιν οἱ κάτοικοι τῶν Κυκλάδων. Κάποτε ἢ σκότως του εἶναι τοσαύτη, ὥστε οὐδὲ τὰ ἐγγυὲς ἀντικείμενα δύναται νὰ ἴδῃ, δὲ βλέπει τὴ μύτη του, ὡς λέγουσιν, ἢ τὸν πιάνει ὀρνιθοσκουντούφλα (Κυκλάδες). Ἄλλοτε πάλιν τόση εἶναι ἡ χαλάρωσις καὶ ἡ ἀτονία τῆς ὀράσεως, ὥστε οὐδὲ βλέπει κἂν εἶναι ἢ γίνεται τύφλα ᾗς τὸ μεθύσι ἢ ἀπλῶς τύφλα, δὲ γλέπ' τ' δύφλα τ' ἀμ' τοῦ μιθύσ' (Κυδωνία) ἢ, ὡς λέγουσιν οἱ Κρηῖτες, γίνεται τύφλα καὶ τῶν γονέων, κατὰ τὸ ψώρα καὶ τῶν γονέων.

Ἡ πολυποσία ἐπιφέρει καὶ ἀτονίαν καὶ ἀδράνειαν διαφόρων ὀργάνων τοῦ σώματος καὶ δὴ καὶ τῆς γλώσσης, διὰ τοῦτο διὰ νὰ δηλώσωμεν τὸν ἰσχυρῶς μεθυσθέντα, ὅστις κατὰ Βασίλειον τὸν Μέγαν (Ἔνθ' ἀν. στ. 452) ἔχει «γλώσσαν παρσιμένην καὶ κραυγὴν ἄσημον» λέγομεν ὅτι μερδεύει ἢ γλώσσά του ἢ ὅτι ἔφαγε τὰ λόγια του ἢ ὅτι ψευδίξει ἐν Ἐρμουπόλει μάλιστα, ἀποτεινόμενοι πρὸς μεθυσθέντα, προκαλοῦσιν αὐτόν, ἐπὶ τὸ ἀστειότερον, νὰ εἴπῃ τὴν λέξιν σιδηρόδρομος, ἧς ἀδυνατεῖ ν' ἀρθρώσῃ τὰ δύο ρ.

Εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ἀδριανουπόλεως οἱ κάτοικοι, ἵνα δηλώσωσι τὸν εἰς τοιαύτην κατάστασιν ὑπὸ μέθης περιελθόντα ἔλεγον ὅτι ἔχει φαγωμένα μούσμουλα, ὅτι δὴλα δὴ δὲν ὀμλεῖ, ἀλλὰ ψελλίζει μόνον τοὺς φθιόγγους μους-μουσ.

Περὶ ἀνθρώπου ὑπερακμάσαντος καὶ ἀτόνου καὶ κεκυφότης ὑπὸ τοῦ γήρατος λέγομεν ὅτι ἐκουνέλιασε ἢ ὅτι ἔγινε κουνέλι, τὸ ὑπερώριμον σῶμα αὐτοῦ πρὸς ὑπερώριμον σῶμα παραβάλλοντες. Κατὰ τὴν ἰδίαν ἀντίληψιν, ἵνα δηλώσωμεν τὸν ὑπερμεθυσθέντα καὶ ἔχοντα καταπεπτωκυίας τὰς δυνάμεις τοῦ σώματος λέγομεν ὅτι εἶναι κουνέλι (Χίος, Σάμος) ἢ κουνάλι (Ρέθυμον, Σφακιὰ) ἢ σὰν κνέλα (Σάμος) ἢ κνιάδ' (ἀκναϊάδι Πέτρα Λέσβου), ὁμοίως δ' ὅτι ἐρωγίασε (Γορτυνία) ἢ εἶναι ρωγιασμένος (Χαλκὶ Χίου) ἢ ἔγινε σταφίδα (Σάμος, Κρήτη, Κῶς καὶ ἀλλαχοῦ), τῆς μεταφορᾶς ληφθείσης ἐκ τοῦ ὑπερώριμου καρποῦ τῆς ἀμπέλου. Θὰ μετεχειρίζοντο δὲ καὶ οἱ παλαιότεροι τὴν λ. σταφίδα πρὸς δήλωσιν τοῦ ἔχοντος ἔξηνηγμένας τὰς πνευματικὰς δυνάμεις· τοῦλάχιστον παρὰ Ζηνοβίῳ (Α' 96) ἀναγινώσκωμεν ἀνδρὸς γέροντος, ἀσταφὶς τὸ κρανίον.

Ἐν Σάμῳ λέγουσι περὶ τοῦ κραιπαλῶντος ὅτι γίνκε ὡς τὸν βασιλέα, τοῦτο δ' ἵνα δηλώσωσιν ὅτι οὗτος ὑπὸ τῆς μέθης μὴ δυνάμενος νὰ κρατήσῃ τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν κανονικὴν τῆς θέσιν τὴν ἀφίνει νὰ κλίνη ὡς ὁ εὐσεβὴς Χριστιανὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ὅταν ἀκούῃ τὸ «ὡς τὸν βασιλέα τῶν ὄλων ὑποδεξόμενοι».

Πρὸς δήλωσιν τοῦ ὑπὸ ἀσθενείας ἢ γήρατος κυρωθέντος λέγουσιν ὅτι «μαζεύτηκε σὰν τὸν ἀσουγιᾶ» ἢ «γίνηκε

σὰ σκουριασμένος ἄσουγιᾶς» (Μάνη). Κατὰ τοῦτο λέγουσι καὶ οἱ Κύπριοι ἐπὶ οἰνωθέντος ὅτι γίνην τσακκίν, κοι-
 νῶς ἄλλως τσακκαδάκι ἢ σουγιαδάκι.

Γνωστὸς εἶναι ὁ στίχος

Κρασι σὲ πίνω νὰ χαρῶ [γιὰ καλὸ] καὶ σὺ μὲ πᾶς ᾿ς τὸν τοῖχο
 ὁ λεγόμενος περὶ μεθύοντος, ὅστις, ἀδυνατῶν νὰ ἔχη στα-
 θερότητα ἐν τῷ βαδίζειν, ἄλλοτε πρὸς τὸν ἕνα τοῖχον φέρε-
 ται καὶ ἄλλοτε πρὸς τὸν ἄλλον. Ἐκ τῆς παρατηρήσεως ταύ-
 της ὁρμώμενοι λέγουσι βλέποντες μέθυσον τούτ' ἢ τέχνη
 τοῖχο γυρεύει (Ἀθῆναι) ἢ περὶ τοῦ αὐτοῦ αὐτὸς μετρᾷ
 τοὺς τοίχους (Κυκλάδες) ἢ οὐ ἕνας τοίχους τὸν δέξιτι
 κι' οὐ ἄλλους τὸν διώχνει (Ζαγόρι Ἡλείου) ἢ κου-
 τουλάει (Ἐρμούπολις, Πελοπόννησος) ἢ ὅτι γίνκε κον-
 τ(υ)λάδ' (Μάδυτος), βαδίζων δηλα δὴ κονδυλᾶ, σκοντάπτει.
 Τὴν ἀστάθειαν τοῦ βαδίσματος τοῦ ἐν μέθῃ διατελοῦντος
 δηλοῖ προσέτι καὶ ἡ ἐνιαχοῦ περὶ αὐτοῦ περιφερομένη φρά-
 σις αὐτὸς εἶναι σβάρανα ᾿ς τὸ μεθύσι, ἦτοι βαδίζων
 φέρεται τῆδε κάκεισε, ὡς ὁ ἐπὶ τῆς σβάρας ἰστάμενος, τοῦ
 ξύλου δηλα δὴ ἐκείνου, ὅπερ ἐλκόμενον ὑπὸ ἵππων ἢ ἡμιό-
 νων ἰσπεδώνει τὸν σπαρέντα ἀγρόν. Ἐν Ἐρμουπόλει μάλι-
 στα, βλέποντες τὸν ὑπὸ μέθης παραπαίοντα, τοῦ φωνάζον
 «γραμμὴ τὰ φανάρια», ἦτοι βιάδιζε κατ' εὐθείαν.

Ὁ μεθυσθεὶς ὅμως οὐχὶ μόνον παραπαίει, ἀλλὰ καί, ὅταν
 ὑπερβῆ τὸ μέτρον, καταπίπτει. Τοιαύτη εἰκὼν μεθύσου κατὰ
 γῆς προηνοῦς πεσόντος ἔγινεν ἀφορμὴ νὰ εἴπωσιν οἱ κάτοι-
 κοι τῶν Κυκλάδων, ἐπὶ τὸ κωμικώτερον, τὸ αὐτὸς κάνει
 ζευγάρι μὲ τὴ μύτη του, ἦτοι, πεσὼν προηγῆς, προσ-
 παθεῖ διὰ τῆς ρινός του οἶονεῖ ν' ἀροτριάσῃ τὸ ἔδαφος.

Ἐν Πελοποννήσῳ, ἵνα δηλώσωσι τὸν εἰς ἕσχατον μέθης
 φθιάσαντα λέγουσιν ὅτι πότισε τὰ κρομμύδια, ὑπαινισ-
 σόμενοι τὴν ἐντελῆ πλέον παράλυσιν καὶ ἀναισθησίαν, ὕφ'
 ἦς καὶ ἐνουρεῖ. Ταύτην ὡς καὶ τὸ δυσκίνητον τοῦ μεθυ-
 σθέντος δηλοῦσι καὶ αἱ φρ. εἶναι ἢ ἔγινε κούτσουρο
 (Κεφαλληνία), μεθύσμενος, κούτσουρο (Βιδυνία),
 εἶναι τάβλα ᾿ς τὸ μεθύσι (Κεφαλληνία), ἔγινε δαυ-
 λὸς (Κρήτη) ἢ δαυλι (Οἰνοῦς) ἢ δαυλι ᾿ς τὸ μεθύσι

(Μεγαλόπολις), ἔγινε ντόγα ᾶ τὸ μεθύσι (Ἀρκαδία), καθ' ὃ καὶ κουμπούρι ᾶ τὸ μεθύσι, εἶναι κουτούκι μεθυσμένος (Ἐρμούπολις, Μάνη, Ἀράχοβα Οἰνοῦντος) ἢ ἀπλῶς κουτούκι (Κάρπαθος, Κῶς, Θήρα, Κρήτη, Κυδωνίαις κουτούκι πολλαχοῦ λέγεται δοκὸς ἢ κοντόχονδρον ξύλον) ἔγινε πάτταλος (=πάσσαλος) ἀπ' τὸ μεθύσι (Φιλιππούπολις), μεθυσμένος τοῦ βλο (Αἴνος), καὶ τέλος ἔγινε κούδουნი (Χιμάρα) ἢ γίνκι κδούνη (Σάμος) (ἐν Κῶ πόμεινε κούδουνη σημαίνει ἀπέμεινε ἀναίσθητος).

Τὴν ὑπὸ μέθης ἀναισθησίαν καὶ τὸ κενὸν τοῦ νοῦ τοῦ καταμεθυσθέντος δεικνύουσιν ἐπ' ἴσης καὶ αἱ περὶ αὐτοῦ φράσεις ἔγινε ταμπακιέρα (Χίος), ἔγινε γουδι (Πελοπόννησος), ἔγινε κουτί ἢ εἶναι κούτα (Ἄνδρος), εἶναι τρία κουτάκια σπύρτα μιὰ δεκάρα (Ἀθήναι) ἢ ἔγινε τρία κουτάκια μιὰ δεκάρα (Ἐρμούπολις καὶ ἀλλαχοῦ), ὅποτε γίνεται ὑπαινιγμὸς καὶ πρὸς τὸ ἐπίθετον κούτος, ὅπερ καὶ κούτας λέγεται.

Χαρακτηριστικὴ τέλος εἶναι καὶ ἡ φρ. αὐτὸς καὶ τοῦ σκυλλιοῦ λέει καλημέρα (Κρήτη), ἦτοι εἰς τόσον βαθμὸν ἀναισθησίας ἔφθασεν, ὥστε νὰ μὴ διακρίνη τοὺς κύνας τῶν ἀνθρώπων.

12. Ὁ μεθυσθεὶς οὐχὶ μόνον ἐν εὐθυμίᾳ πολλάκις διατελεῖ, ἀλλὰ καὶ ἑαυτὸν μὲν πανίσχυρον φαντάζεται, τοὺς δὲ ἄλλους εἰς τὰ νεύματά του ὑπέικοντας.

Κατὰ τὸν Μ. Βασίλειον (Ἐνθ' ἀν. στήλ. 449) «οἷ γε ἱμάτιον οὐκ ἔχοντες οὐδὲ τί φάγωσιν εἰς τὴν αὔριον βασιλεύουσι καὶ στρατοπέδων ἄρχουσιν ἐν τῇ μέθῃ καὶ πόλεις οἰκοδομοῦσι καὶ χρήματα διανέμουσι». Τὴν τοιαύτην ψυχικὴν διάθεσιν τοῦ καταμεθυσθέντος θέλων ὁ λαὸς νὰ ἐκφράσῃ λέγει ὅτι οὗτος χαρίζει τὰ βασίλεια ἢ εἶναι βασιλιάς (Γορτυνία) ἢ εἶναι ἐν τῇ δόξῃ του (Ἐρμούπολις, Κρήτη) ἢ ᾶ τοῖς δόξεσ του (Γορτυνία).

Ὁ κραιπαλῶν οὐ μόνον λέγει πολλά, πβ. τὸ τοῦ ἀρχαίου κωμικοῦ «οἶνος φιλολόγους πάντας ποιεῖ τοὺς πλεῖον πίνοντας αὐτὸν» καὶ τὰ σημερινὰ «ὁ μαῦρος κάνει λόγια» «ἀπο-

λύθηκ' ὁ πίρος» τὸ ἐπὶ πολυλογοῦντος λεγόμενον καὶ τὸ παρωδούμενον·

οἶνος ὁ γλυκὺς μου ἱατρὸς

ζητορεύειν μ' ἐδίδασκε
καὶ πλεῖστα νὰ λέγω

(Μεγίστη)

οὐ μόνον, λέγω, πολυλογεῖ, ἀλλὰ καὶ παραμιλεῖ ἐντεῦθεν καὶ ἢ ἐν Ἀρκαδίᾳ συνήθης φρ. αὐτὸς τὸ ἄρπαξε τὸ παραμίλημα. Ἀλλὰ καὶ καχύποπτος ὁ αὐτὸς τυγχάνει, δι' ὃ ἐπιτυχῶς λέγουσιν εἰς τὰς Κυκλάδας αὐτὸς ἔχει ψύλλους ἔς τὰ φτιά, ἵνα δηλώσωσιν ὅτι ἐν ἰσχυρᾷ τις μέθῃ διατελεῖ.

Πόσον θορυβοποιὸν εἶναι τὸ ποτὸν τοῦ Βάκχου ὅλοι γνωρίζομεν προσφυῶς λοιπὸν εἰς τὰς Κυκλάδας, ἵνα δηλώσωσιν ὅτι τις ἐμέθυσε λέγουσιν ὅτι ἔχει τὸ θεὸ τῆς βροντῆς μέσα του. Καὶ εὐερέθιστος ὁμοίως εἶναι ὁ μεθύων, ὁ ἔχων μέσα του τὸν θυμωμένον, ὡς λέγεται ὁ οἶνος ἐν τοῖς αἰνίγμασι. Τὸ ἐλάττωμα τοῦτο ὑποδηλοῦσι νῦν αἱ φρ. αὐτουνοῦ κλωτσοῦν τὰ μουλάρια μέσα του (κατὰ Χατζιδάκιν) ἢ τό χει ἔς τὴν ἀπὸ πάνω σκάλα (Ἡπειρος) ἢ εἶναι ἔς τὸ ἀπάνω πάτωμα (ἀντὶ πάτημα. Βόλος) αἱ λαβοῦσαι τὴν ἀρχὴν ἐκ τοῦ πυροβόλου ὄπλου, οὔτινος ὁ ἐπικρουστήρ, δις ὑψούμενος (κάτω καὶ πάνω σκάλα) κατέπιπτε κανονικῶς ἀπὸ τὴν ἀπάνω σκάλα, σπανιώτερον δὲ καὶ διὰ βλάβην καὶ ἀπὸ τὴν κάτω, πβ. καὶ τὰς φρ. «παίρνει φωτιά ἔς τὴν πρώτη σκάλα» ἢ «ἀπὸ τὴν κάτω σκάλα» ἢ «ἀπὸ τὸ τὸ κάτω πάτημα» ἢ «ἀνάφτει ἀπὸ τὸ κάτω πάτημα» ἢ «ἔς τὸν πρῶτο λύκο» τὰς ἐπὶ εὐερεθίστου λεγομένας, καὶ ἐπιθι καὶ τὰ ὑπὸ Γ. Χατζιδάκι εἰρημένα ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος 2.87-8.

Τὸ εὐερέθιστον ἐπ' ἴσης τοῦ οἰνωθέντος δεικνύει καὶ ἡ περὶ αὐτοῦ φρ: ἔγινε ἦσκα (Κρήτη), ἀφ' οὔ τὸν ἔκανε ἦσκα ἢ μπαρούτι σημαίνει σφόδρα αὐτὸν ἐξηγέρισεν.

Ἄλλ' ὁ μεθυστής, ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς μέθης, πάσχει πολλάκις καὶ τι ἄλλο, μανίαν δῆλα δὴ καὶ παρατροπὴν πως τῶν

φρενῶν, παραφρονεῖ καὶ ἐσκότῳται κατὰ τὸν Μ. Βασίλειον (Ἔνθ' ἄν. στήλ. 448) πρᾶγμα ὅπερ ἐπιτυχῶς ἐδήλωσε καὶ ἡ δημόδης παροιμία ἢ λέγουσα ὅτι εἶδε ὁ ζουρλὸς τὸ μεθυ-
σμένο καὶ παραμέρισε, καὶ τὸ Γορτυνιακὸν ἰδίωμα, ἐν ᾧ
αὐτουνοῦ ἔφυγε ὁ νοικοκύρις ἢ αὐτὸς εἶναι
γὰ τὰ πανηγύρια σημαίνει ἐμεθύσθη σφόδρα, ὡς καὶ
τὸ Κεφαλληνιακόν, ἐν ᾧ ἐπὶ τῆς αὐτῆς περιπτώσεως γίνεται
χρῆσις τοῦ αὐτὸς εἶναι τρελλὸς ἢ τὸ μεθύσι.

Λαὸς ναυτικὸς ἡμεῖς, φυσικὸν ἦτο νὰ δανεισθῶμεν καὶ
ἐκ τοῦ ναυτικοῦ βίου εἰκόνας, ἵνα δηλώσωμεν τὸν μεθύοντα.
Λέγομεν λοιπὸν οὐχὶ μόνον «ποῦ ἄρραξες πάλι»; (Ἐρμού-
πολις) ἀντὶ τοῦ ποῦ τὸ ἔπιες πάλιν; ἀλλὰ καὶ αὐτὸς εἶναι
ἢ ἔγινε σαλούπα (Κάρπαθος) ἢ σαλούπι (Κῶς), βρα-
χεῖς δῆλα δὴ βαίνει ἀσταθῶς ὡς ἡ ἄκατος (scialuppa). Ἐν
Σάμῳ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας λέγουσι τοῦ χειθάλασσα,
παραπαίει δῆλα δὴ θεωρῶν ὡς θάλασσαν τὸ σταθερὸν
ἄλλως ἔδαφος, ἔφ' οὔ βαίνει.

Εἶναι ἢ ἄλλο δρόμο ἐν Ἡπειρῳ ἢ ἔπιασε τὸ
δρόμο του ἐν Πελοποννήσῳ λέγουσιν, ἵνα δηλώσωσιν
ὅτι τις ὑπερβολικῶς ἐμεθύσθη. Διὰ τῆς φρ. θέλουσι βεβαίως
νὰ δηλώσωσιν οἱ λέγοντες ὅτι ὁ πῖων ἐξῆλθε τῆς κανονικῆς
ὁδοῦ τῆς νηφαλιότητος καὶ ἔλαβε τὴν ἄγουσαν πρὸς τὴν
ἀκοσμίαν καὶ ἀναισθησίαν. Ὅτι τοῦτο εἶναι ἀληθὲς δει-
κνύει καὶ ἡ ἐν Κύμῃ περὶ βαρέως ἀσθενοῦντος φράσις «πῆρε
ἄλλο δρόμο» ἦτοι, ἐπιδεινωθείσης τῆς θέσεώς του, λαμβά-
νει τὴν ὁδὸν τοῦ θανάτου.

Ἄστεία εἶναι ἢ ἐν Λεονταρίῳ φρ. τὸ πῆρε τὸ μάθημα,
δι' ἧς παρίσταται ὁ μεθύων ὡς μαθητῆς, μεταβάς εἰς τὸ
σχολεῖον (καπηλεῖον) καὶ ἐκεῖθεν ἐπιστρέφων, ἀφ' οὔ ἐπῆρε
τὸ μάθημα, ἦτοι ἐδιδάχθη ὅ,τι ἔπρεπε νὰ διδαχθῆ.

Οἱ μεσαιωνικοὶ ἡμῶν πρόγονοι δὲν ἀπηξίουν, πρὸς ψόγον
τῶν μεθύσων, νὰ παρωδῶσι πολλάκις καὶ κανόνας ἐκκλη-
σιαστικούς, ἔθιμον ὅπερ καὶ σήμερον εἶναι ἐν χρήσει. Τούτου
πιστωθέντος, δὲν εἶναι ἄπορον ἂν καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς
γλώσσης ἐδανείσθη τινὰ ἢ βακχικὴ φρασεολογία. Εἰς τὰς
Κυκλάδας π. χ. ἔχοντες ὑπ' ὄψιν, ἴσως, τὸ στιχηρὸν «βοη-

θὸς καὶ σκεπαστῆς ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν, οὗτός μου Θεὸς καὶ δοξάσω αὐτὸν» λέγουσι περὶ οἰνωθέντος ὅτι εἶδε τὸ Θεό του, ἐν Δημητσάνῃ περὶ τοῦ αὐτοῦ ὅτι εἶναι ἀλληλοούϊα, ἐν Σαράντῃ Ἐκκλησίαις ὅτι ἔγινε ἀλληλοούϊα, ἐν Ἡλείῳ ὅτι ἔγινε ντίπ ἀλληλοούϊα, ἢ ἀλλαχοῦ εἶναι ὅς τὸ νῦν καὶ ἀεὶ, ἀφίκετο δῆλα δὴ εἰς τὸ ἔσχατον σημεῖον τῆς μέθης ὡς τελευταῖον εἶναι ἐν τῇ εὐχῇ τὸ ἀλληλοούϊα.

Ἐπὶ παρομοίας σημασίας οἱ κάτοικοι τῆς Λακεδαιμόνος λέγουσιν ὅτι ἔφτασε ὅς τὴν ἄκρη, ἐν Λάστα δὲ τῆς Γορτυνίας ὅτι εἶναι στάπακρος (εἰς τὸ ἔπακρον).

Ἐν Ἀγίῳ Ὀρει περὶ τοῦ μεθύοντος ὑπὲρ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας λέγουσιν ὅτι πῆγε νὰ βάλῃ τὴ μιὰ πέτρα ἀπάνω ὅς τὴν ἄλλη, νὰ ἐκκρούσῃ δῆλα δὴ τὸν πάσσαλον πασσάλω, καὶ τοῦτο ἐκ τῆς ἐκεῖ ἐπικρατούσης ἰδέας ὅτι, ἵνα τις μεθυσθεὶς συνέλθῃ, πρέπει τὴν ἐπομένην νὰ πῆ τὸ ἡμισυ τοῦ οἴνου, ὃν ἔπιε τὴν προτεραίαν. Ἐν Κρήτῃ, ἵνα δηλώσωσιν ὅτι συνεχῶς τις μεθύσκειται λέγουσιν ὅτι μεθεῖ μιὰ φορὰ τὸ χρόνο, ἀπαξ δῆλα δὴ μεθυσθεὶς οὐδέποτε ἐπανέρχεται εἰς τὴν νηφαλιότητα, ὥστε νὰ εἶναι δυνατόν καὶ αὐθις νὰ μεθυσθῇ.

Ἄλλὰ ἡ περὶ μεθύσων φρασεολογία δὲν τελειώνει ἐδῶ.

Ἐν Ἄνδρῳ καὶ Κρήτῃ τὴν ἄρπαξε καὶ ἐν Αἴνῳ τὴν ἔχει ἄρπαμένη σημαίνει ὅτι καὶ τὸ εἶναι τύφλα ὅς τὸ μεθύσι, παραλειπομένης τῆς λ. μέθη (πβ. τὴν ἄρπαξε, κατὰ παράλειψιν τοῦ πούντα, φθίσις).

Ἐν Γορτυνίᾳ λέγουσι καὶ ἐπάτησε τὴ γάττα ἢ ἐν Κύμῃ τὸ γαττάκι. Ὑποθέτω ὅτι διὰ τῶν φράσ. τούτων θέλουσι νὰ δηλώσωσιν ὅτι ὁ μεθύων δὲν βαδίζει σταθερῶς, ἀλλὰ φέρεται τῆδε κἀκεῖσε, ὡς ὁ πατήσας γάτταν, ὑφ' ἧς καὶ ἡμύχθη. Κατὰ τὴν φράσ. δὲ ταύτην οἱ κάτοικοι τῶν Σπετσῶν λέγουσιν αὐτὸς πάτησε τὸ στουππί.

Εἰς τὰ Βούρβουρα τῆς Κυνουρίας τοῦτο εἶναι ἀπὸ καῆς λέγουσιν ἐπὶ τοῦ ἐτοίμου πρὸς πότον, ἐν Κονίστραις τῆς Εὐβοίας ἐπὶ τοῦ τρεπομένου πρὸς νέον πότον καὶ εὐκόλως μεθυσκομένου, ἐν Σκιάθῳ δ' ἀπὸ καῆς καὶ ἐν Πελο-

ποννήσω ἀπὸ γκαῆς ὁ φοῦρνος ἐπὶ τοῦ ἐν κραιπάλῃ ἀπλῶς διατελοῦντος. Ἡ μεταφορὰ ἐλήφθη ἀπὸ τὸν ἀποκαῆς φοῦρνον, ὅστις, ἔνεκα τῆς πρὸ μικροῦ πυρακτώσεώς του, δύναται δι' ὀλίγων ξύλων ἢ φρυγάνων νὰ θερμανθῇ.

Εἶναι ὅς τὰ εἰκοσιτέσσερα λέγουσιν ἐν Κύπρῳ ἐπὶ τοῦ μετὰ πότον ἐν εὐθυμίᾳ διατελοῦντος, τόχει δὲ ὅς τὰ εἰκοσιτέσσερα ἐν Ἠπειρῷ ἐπὶ τοῦ ἐντελῶς μεθυσθέντος. "Ἄν λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν τὴν ἐν Δημητσάνῃ φρ. «ντυμένος ὅς τὰ εἰκοσιτέσσερα», μετὰ πολλῆς δῆλα δὴ κομψότητος καὶ τὴν ἐν Κεφαλληνίᾳ «ἤρτανε ὅς τὰ εἰκοσιτέσσερα», ἦτοι ἤρισαν ἰσχυρῶς, τότε θὰ ἐρμηνεύσῃ καὶ τὴν ἡμετέραν φρ. ὡς σημαίνουσαν ὅτι ἐφθασέ τις εἰς τὸ ἄκρον ἄωτον σημεῖον τῆς μέθης ὡς ὁ τὰ εἰκοσιτέσσαρα γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου ἀναγνούς, φθάνει πλέον εἰς τὸ τέλος.

Ἐν Ἠπειρῷ ἐπὶ τοῦ ὑπὲρ τὸ μέτρον διασκεδάζοντος λέγουσιν «ὅτι γλεντάει σὰν τοῦ καλοῦ καιροῦ» ὡς ἂν δῆλα δὴ ἦτο καλὸς καιρὸς, ἐν ᾧ δὲν εἶναι πλέον, παρὰ τὸ πρέπον ἐπομένως. Ἐντεῦθεν ἐν τῇ αὐτῇ περιοχῇ εἶπον ἐπὶ τοῦ κραιπαλῶντος ὅτι εἶναι (τοῦ) καλοῦ καιροῦ.

Εἰρωνικῶς βέβαια λέγεται ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ὅτι εἶναι ὅς τὰ γράδα του, ἔχει δῆλα δὴ δῆθεν πίνει μόνον τὸ ἀνάλογον ποσόν, προσομοιάζων πρὸς οἶνον, ὅστις εἶναι ὅς τὰ γράδα του, ἦτοι περιέχει τὴν ἀναλογουσαν ποσότητα οἴνουπνεύματος.

Τίς ἐξ ἡμῶν δὲν ἔχει ἀκούσει κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τὰ αὐτὸ τὸ πρᾶμα εἶναι μεγαλεῖο, ἀγόρασα ἓνα σπίτι μεγαλεῖο, παιδί μεγαλεῖο καὶ τὰ ὅμοια; Ἐκ τῆς καταχρήσεως τῆς λέξεως ταύτης, φυσικά, προέκυψε καὶ ἡ τὸν κραιπαλῶντα δηλοῦσα καὶ ἐντελῶς νεωτερικὴ, ἐν Ἀθήναις δὲ καὶ Πειραιεῖ ἐπιχωριάζουσα φρ. αὐτὸς εἶναι μεγαλεῖο. Ὡς συνώνυμος φρ. ἐν Πειραιεῖ περιφέρεται, αὐτὸς εἶναι γουάν, ἦτοι ἐμεθύσθη ὡς Ἄγγλος ναύτης, ὅστις τὴν λέξιν γουάν (one) συχνὰ μεταχειρίζεται.

13. Σύμφωνα πρὸς τὸν τίτλον τῆς παρούσης διατριβῆς θὰ ἔγραφον, ἂν ἐν τέλει προσέθετον καὶ τὰ ἑξῆς:

Εἰς τὰς Κυκλάδας, ἵνα ἐπαναφέρωσιν εἰς τὰς αἰσθή-

σεις του τὸν ὑπὸ πολυποσίας ἀναισθητοῦντα, κόψαντες τοῦ δίδουσι νὰ ὀσφρανθῇ πολὺ ὄξυ κρόμμυον· ἐν Ἀρκαδίᾳ, κατὰ παλαιότεραν παράδοσιν, πιστεύουσι ὅτι δὲν μεθύσκειται εὐκόλως ὅστις φάγη νῆστις «ἑφτά πικραμύγδαλα ἢ πλεμόνι γίδας ψητό», ἐν Κρήτῃ δ' ἄν, εὐθύς μετὰ τὴν πρωϊνὴν ἔγερσιν, πῖη ποτήριον ὕδατος. Ἐν Καλλιπόλει, διὰ τὴν ἀναγκάσωσί τινα «νὰ κόψη τὸ κρασί» ὅταν κοιμᾶται, ἀποξέουσι ρύπον ἐκ τοῦ ποδός του καὶ τοῦτον διαλύσαντες ἐντὸς οἴνου τοῦ δίδουσι ἵνα πῖη, ἐν Ἐρμουπόλει δὲ τοῦ προσφέρουσι πάλιν οἶνον ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔχουσι διαλύσει κόνιν ἀπανθρακωθέντων σκωλήκων ἀμπέλου. Τέλος οἱ Βυζαντινοὶ ἐγνώριζον ἄλλα μέσα θεραπείας. Κατὰ μεσαιωνικὰ ἱατροσόφια (E. Legrand, Bibl. Gr. Vulg. 2. 9. 23). Ὁ ριβ' ριγ' ψαλμός. «Ὅταν σὲ κατεφοριάζουν εἰς κρασὶν καὶ φοβᾶσαι μὴ μεθύσης, ἔπαρε ποτήριον κρασὶν καὶ διάβασέ τον ἀπάνω καὶ πῖε τὸ κρασὶν καὶ οὐ φοβεῖσαι· καὶ φάγε καὶ ἀμύγδαλα πικρὰ ε' ἢ γ' καὶ κράμβης καυλίον, ἄν ἔχη, μετὰ τὸ ἄνθος» καὶ πάλιν Περὶ τοῦ μὴ πίνειν οἶνον: «Καρύας φύλλον καύσας καὶ ποιήσας στάκτην δὸς πιεῖν μετὰ οἴνου καὶ θυμαύσεις.

Ἀμανίτην ἀμπέλου μετὰ οἴνου λειώσας, δίδου πίνειν.
Αἶμαν περιστερᾶς μετὰ οἴνου θερμάνας, πότιζε».

ΦΑΙΔΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΕΣ

